

DE DRIEMASTER

MAANDBLAD VAN DE ONAFHANKELIJKE LIBERALE
JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

30 SEPTEMBER
NATIONALE
REKLASSERINGS-DAG
GEEFT!!

OOK EEN KLAP
OF ZOWAT,
VAN VAN HEYST GEHAD?

Redactie

DE TOESTAND

In de afgelopen weken is weer eens duidelijk geworden, hoe wij gestraft zijn enerzijds met een minister, dit tot geen creatieve politiek in staat is, die eigenlijk slechts minachting heeft voor een instelling als het parlement en vrijwel elke activiteit van dat parlement op zijn werkterrein ziet als een vervelende bemoeienis met zijn zaken en anderzijds met een parlement, dat deze minister rustig laat zitten. Het is natuurlijk wel duidelijk wie hier wordt bedoeld: mr. Luns, sinds bijna onheuglijke tijden minister van buitenlandse zaken, met alle nadelige gevolgen van dien voor een klein land als het onze, dat toch al zo weinig invloed kan uitoefenen op het wereldgebeuren.

In de eerste plaats is daar de trieste gang van zaken in de Tweede Kamer die als het 'Vietnamdebat' zeer velen als een blok ijzer op de maag ligt. Mr. Luns behoort tot de meest getrouwe buitenlandse paladijnen van de Amerikaanse politiek, zeker wat Vietnam aangaat. Uit alle macht heeft hij dan ook geprobeerd om voor de openbare Vietnamvertoning elk streven om tot een min of meer eensgezinde motie van de Tweede Kamer, waarin als eis werd gesteld de onvoorwaardelijke stopzetting van de terreurbombardementen, te torpederen. Enkele fracties hebben zich dit met vreugde laten aanleunen. Natuurlijk de KVP, die de wenken van haar populaire stemmentrekker gewillig volgt. Waar bleven nu die christen-radicalen? Maar natuurlijk: het werd weer laat, dus Westerterp sliep. En de VVD, die blijkens de toespraak van mr. Berkhouwer, waarschijnlijk liever een soort loyaliteitsverklaring jegens de Amerikaanse politiek had zien aangenomen. De motieven van deze fractie om zich toch nog uit te spreken vóór een motie waarin als wens wordt uitgesproken dat de bombardementen moeten worden beëindigd (wanneer, hoelang? ?) en dat de Vietcong als gesprekspartner bij onderhandelingsbesprekingen zal worden erkend, zijn nogal duister. De liberalen hadden er heel wat beter aan gedaan om bijvoorbeeld Hans Wiegel als woordvoerder te laten optreden.

Hoe is het mogelijk dat een parlement zich door een minister laat vertellen, dat het niet moet verwachten dat hij de motie zal uitvoeren! Want daar kwam Luns' verhaal toch wel op neer. De heer Schmelzer legde zich daar natuurlijk bij neer. Hij vond dat men de regering ook op dit punt veel armslag moest geven. Ook de VVD zal het verder een zorg zijn: bij monde van mr. Berkhouwer maakte zij toch al de indruk de motie-Schuijt tegen heug en meug in te steunen. Maar dat een (radicaal-evangelische) ARP, een PvdA, D '66 en PSP zich dit laten zeggen, zonder een motie van afkeuring of wantrouwen in te dienen, is niet alleen hoogst betreutswaardig maar ook zorgwekkend.

☆ ☆

In de tweede plaats denkt men aan de houding van mr. Luns ten aanzien van de ontwikkelingen in Griekenland. Voor zover mogelijk zakt dit ongelukkige land steeds verder af naar een zuivere diktatuur, waar wordt gewerkt met loyaliteitsverklaringen, met het aanhouden en gevangen zetten van alles en iedereen die er van wordt verdacht niet voor de volle honderd procent mee te marcheren in de rechtse soldatenmars, kortom met alles dat juist niet kenmerkend is voor een westen, dat zich vrij noemt en heet op te komen voor die vrijheid en natuurlijk ook voor de democratie. Landen als het onze, die ondanks alle gebreken gelukkig tot de weinige democratieën in deze wereld kunnen worden gerekend, kan het niet anders dan onbehaaglijk te moede zijn, dat een Nato en, in mindere mate, de EEG, steeds meer lidstaten gaan tellen alwaar het met de meest fundamentele democratische vrijheden bidden slecht is gesteld, zo er nog sprake van is.

Men heeft niet de indruk, dat dergelijke zaken zwaar wegen bij onze minister van buitenlandse zaken. In de Tweede Kamer gaf hij bepaaldelijk geen blijk tot in zijn democratische fundamenten geschokt te zijn door de ontwikkeling in dit Nato-land.

Mr. Luns, die de democratie ook ter harte heet te gaan (hij heeft het er tenminste wel eens over), werd in de Tweede Kamer gevraagd, of de Nederlandse regering niet het initiatief kon nemen tot een actie om op de Griekse junta druk uit te oefenen. Doel van deze actie moet natuurlijk zijn: herstel van de toestand, zoals die vóór de staatsgreep is geweest.

Een dergelijke actie zal ongetwijfeld met succes worden bekroond. Griekenland is geheel en al verbonden met het westen, kan niet bestaan zonder intensieve betrekkingen op elk gebied met dat westen, zodat de generaals tien tegen een een min of meer gezamenlijke actie van de westerse landen niet kunnen negeren. Minister Luns zag er niets in: Kijk eens hier, wij zijn een klein land (merkwaardig toch, dat de beperkte mogelijkheden van ons land altijd in het geweer worden gebracht bij dit soort aangelegenheden!) wat kunnen wij eigenlijk doen, Nederland zal zeker geen initiatief nemen, maar misschien wel meedoen als andere landen een actie beginnen. En alweer moet men konstateren, dat in de hele Tweede Kamer niet één fractie heeft geprotesteerd tegen een dergelijke beleidsvisie. Tenminste van de oppositie mag en moet men beter verwachten. Vooruit, Democraten, verbeter nog meer uw korte parlementaire leven!

☆ ☆

Tenslotte vragen van Kamerlid Voogd (PvdA), die wilde weten, waarom de Nederlandse regering niet vertegenwoordigd is geweest (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Verenigde Staten), bij de begrafenis van Albert Loethoeli, Nobelprijswinnaar voor de vrede en bewonderenswaardig symbool van het geweldloze verzet tegen de rassenpolitiek van de Zuidafrikaanse regering. Antwoord van mr. Luns was, dat de regering zich niet had laten vertegenwoordigen omdat Loethoeli noch in zijn land een belangrijke openbare functie had bekleed, noch iets speciaals voor ons had verricht bij zijn leven. Het is een redenatie, waarvan ieder democratisch denkend mens misselijk wordt. Natuurlijk, als Loethoeli (door de stamverwante regering jarenlang beroofd van elke mogelijkheid om ook maar enige openbare activiteit te ontplooiën) er voor Verolme een fraaie order had uitgesleept, dan was het anders geweest. Maar wat hebben wij nu aan niet-materiële zaken in dienst waarvan Loethoeli zijn gehele leven heeft gezet. . . . Voogd heeft nieuwe vragen gesteld. Hij had er beter aan gedaan een interpellatie aan te vragen aan het slot waarvan hij (eventueel in samenwerking met de Democraten en PSP) een duidelijke motie had moeten indienen.

Want juist op het gebied van de buitenlandse politiek is noodzakelijk een scheiding der geesten gewenst. Niet omdat ik naïef van mening zou zijn, dat wij zo'n geweldige invloed in het buitenland kunnen uitoefenen. Tenminste, niet alléén. In samenwerking met andere democratische landen, in de eerste plaats natuurlijk de Scandinavische, zijn er echter voldoende mogelijkheden. Om dat te bereiken moeten wij af van een minister, die, met als enige uitzondering het roemruchte Nieuw-Guinea-tijdperk, zich beperkt tot af te wachten wat de grote oom in Washington wil, of belangrijker nog, niet wil en dit grootse beleid onder een rookgordijn van flauwe oubolligheden reeds jarenlang kwijt kan.

De kleine landen moeten zoveel mogelijk gezamenlijk de grote mogendheden duidelijk maken, dat zij niet alles naar eigen inzicht kunnen afhandelen. Juist omdat wij bondgenoot zijn van Amerika, dienen wij ons ervan bewust te zijn, dat wij medever-

(Vervolg zie pag. 2)

REDACTIE SECRETARIAAT:

Boerhaavestraat 417, Vlaardingen

God, Nederland en de FRANJE

Onder bovenstaande intrigerende titel verscheen bij uitgeverij Bruna in Utrecht de reeds lang verwachte politieke getuigenis van Henry C. Faas, in en buiten de wandelingen nog veel beter bekend als Wandelganger, parlementair redacteur van De Volkskrant. De ondertitel luidt: necrologie van het Nederlandse partijwezen, hetgeen dus eigenlijk wil zeggen een vooruitlopen op een hopelijk te verwachten ontploffing van — een deel van — onze partijen, om mr. Van Mierlo te citeren. Want ook onze lezers zullen natuurlijk wel weten, dat necrologie niet anders dan lijkrede betekent, begrafenistoetspraak dus.

Wie Wandelgangers rubriek Parlementaria regelmatig leest (in De Volkskrant van zaterdag) weet wat hem te wachten staat: een goed en vaak bijzonder geestig geschreven boek waarin flink en vooral leesbaar van leer wordt getrokken tegen alle denkbare gebreken in ons politieke stelsel. Gebreken die met name sinds het optreden van de Democraten zo zeer gemeengoed zijn geworden, dat het onnodig lijkt ze op deze plaats nogmaals aan de orde te stellen.

Wandelganger is op zijn best, als hij de diverse partijen de revue laat passeren. Zijn bezwaren tegen de VVD, grotendeels ook onze bezwaren, komen natuurlijk ruimschoots aan bod (blz. 179-192). Rode lijn in dit hoofdstuk is zijn ons inziens terecht stelling, dat deze partij een verbond is van twee niet te verenigen grootheden: wat men wel eens noemt echte liberalen en onweerlegbaar duidelijke conservatieven (de belastingen moeten omlaag; gezag moet er wezen; in Zuid-Afrika, Spanje, Portugal, Griekenland, Angola moet je zijn gewéést). Dit neemt niet weg, dat Faas nogal eens blijkt geeft van een wat men zou kunnen noemen verblind-universeel anti-VVD-complex.

Wandelganger is voor duidelijkheid, openheid, links zijn, radicaliteit, progressiviteit, kortom voor alle fraaie leuzen die momenteel door ieder van de daken worden geschreeuwd, die met alle geweld met zijn tijd en politieke belang mee wil lijken te gaan. Zijn laatste hoofdstuk (blz. 272-304) is gewijd aan het altijd boeiende probleem: wat nu? Vooral in dit gedeelte blijkt overduidelijk dat de val van het kabinet-Cals hem een geestelijke optater heeft gegeven, die hij nog geenszins heeft verwerkt. De graag met zwart en wit werkende Wandelganger (wit: ieder die vóór en zwart (réactionair, conservatief): ieder die tégen Cals was en is) geeft hier een pleidooi vol pathos voor hetgeen de zogenaamde christen-radicalen voorstaan.

Konklusie: een scherp en helder geschreven boek, dat weliswaar niet voortdurend even serieus kan worden genomen, maar toch een boek over de altijd weer boeiende en pittoreske binnenlandse politieke verhoudingen, zoals er véél en veel te weinig worden geschreven.

R. M. MARCUSE

Henry - Wandelganger - Faas: God, Nederland en de Franje. Necrologie van het Nederlandse partijwezen. A. W. Bruna & Zoon, Utrecht 1967. 303 blz.; f 8.90.

(Vervolg van pag. 1)

antwoordelijk zijn voor de politiek van Washington. Een dergelijk verantwoordelijkheidsgevoel, een werkelijke visie op het wereldgebeuren en een creatieve instelling, dat zijn de eisen die aan een minister van buitenlandse zaken in elk geval, maar natuurlijk ook aan een regering als geheel, moeten worden gesteld. Dat mr. Luns, die wellicht op zijn plaats zou zijn als ambassadeur in Spanje of Lissabon, aan deze eisen niet voldoet, was reeds lang bekend aan iedereen, die zijn activiteiten enigszins regelmatig bijhoudt. De „debatten“ over Vietnam en Griekenland hebben dit nog eens overduidelijk aangetoond. Is het werkelijk te veel gevraagd, dat een parlement, waarvan de meeste leden de mond dagelijks tot vervelens toe overloopt van duidelijkheid, openheid, democratisering, radicalisering, evangelische radicaliteit, vooruitstrevende progressiviteit en wat al niet meer, tenminste op dit punt eindelijk blijkt geeft dat het ernst is met de oraal fraai beladen verontrustingen?

Het minste wat men mag verwachten, is toch wel dat althans de oppositie bij de behandeling van de begroting van buitenlandse zaken in het najaar er blijkt van zal geven dat zij haar verantwoordelijke taak ook op dit punt heeft begrepen.

☆ ☆

EPILOOG: Ik ben ingegaan op buitenlandse politieke zaken. Men moet natuurlijk niet denken, dat de pittoreske binnenlandse ontwikkelingen aan mijn aandacht zijn voorbijgegaan. Het is altijd bijzonder interessant om te zien, hoe een heilig verontrusting om het binnen enkele weken weer te laten hangen; hoe centralistische politici als mr. Toxopeus en mr. Korthals Altes op dergelijke ontwikkelingen héél spontaan inhaken door zich uit te spreken voor een eventueel niet liberaal (maar natuurlijk óók niet conservatief!) hetende, maar anderzijds toch wel traditioneel ingestelde middenpartij (met politici als De Quay, Luns, Van Thiel?), terwijl het door de VVD-leiding naar buiten toe aangeprezen liberale beraad nog moet beginnen.

Het ziet er naar uit dat zich nog gelegenheden te over zullen aandienen om een en ander in breder, dat wil zeggen interessanter verband aan de orde te stellen.

R. M. MARCUSE

VIETNAM

Het hoofdbestuur van de JOVD heeft op een buitengewone HB-vergadering op 23 augustus de volgende verklaring uitgegeven, die ik hierbij gaarne onder uw aandacht breng.

„Met het oog op het buitengewoon belangrijke Vietnam-debat van de Tweede Kamer op vrijdag a.s. heeft het hoofdbestuur van de onafhankelijke liberale Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie inzake de oorlog in Vietnam de volgende conclusies getrokken:

- 1) alle pogingen van de strijdende partijen om tot vredesonderhandelingen te komen zijn door het verstand vasthouden aan reeds verworpen voorstellen ongeloofwaardig geworden;
- 2) in het afgelopen jaar is bevestigd dat het conflict niet met militaire middelen opgelost kan worden, terwijl de bombardementen en de verdergaande escalatie falen als middel om de strijd te winnen of de tegenpartij tot onderhandelingen te dwingen;
- 3) nog steeds wordt te weinig gedaan om de sociale nood van de bevolking, de grondoorzaak van het conflict, te lenigen.

Op grond van deze conclusies vraagt het hoofdbestuur van de JOVD aan regering en parlement:

- A) van de strijdende partijen te eisen dat zij de prealabele voorwaarden voor vredesonderhandelingen laten vallen;
- B) te eisen dat in het belang van de Vietnamese bevolking strijdmethoden die onnuttig (bombardementen, sabotage) of onmenselijk (terreur, aantasting van voedselvoorraden aan beide zijden) zijn, worden stopgezet;
- C) Nederlandse projecten voor de ontwikkeling van het gebied en herstel van de oorlogsschade aanzienlijk uit te breiden, en er bij de regering van Zuid-Vietnam en haar bondgenoten op aan te dringen hetzelfde te doen.“

LIBERALE BEGINSELEN EN POLITIEK

Liberale beginselen bevorderen een onafhankelijke opinievorming, vrij van dogma's. Dat doet eveneens de NRC, die uitgaande van liberale beginselen, onafhankelijk, streeft naar de grootst mogelijke objectiviteit in haar voorlichting en daardoor ook voor vele andersdenkenden een gewaardeerd middel is voor de algemene oriëntatie.

Als U nog niet op de NRC geabonneerd bent, vraag haar dan vrijblijvend op proef.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824, ROTTERDAM - TELEFOON 111.000

De Driemaster

Maandblad van de onafhankelijke liberale Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.).

Hoofredacteur:

Drs. R. M. Marcuse.

Leden van de redactie:

J. Hidding
J. v. d. Burg
Ineke Hubeek
J. Witting
Mieke Hage

Redactie-adres:

Boerhaavestraat 417,
Vlaardingen.

Kopij afdelingspagina:

Nieuwe Parklaan 155
Scheveningen.

Administratie-adres:

Sarvornin Lohmanlaan 66,
Groningen. Tel. 05900-37511.

Abonnementsprijs minimum f 7,50 per jaar (voor leden gratis).

Betaling van advertentie- en abonnementsgelden uitsluitend op giro-rekening 277.760 t.n.v. stichting „De Driemaster“ te 's-Gravenhage.

Alg. secretariaat:

Abbenesstraat 22-II, Amsterdam.

Alg. penningmeester:

H. Bosma, Kleine Haddingestraat 12, Groningen; postgiro 953500.

Aannemersbedrijf

**Fa. W. VAN HATTUM
& Zonen**

**Bagger-,
Grond-,
ijs- en
Glooing
werken**

**ZALTBOMMEL
TELEFOON 594**

RADIO EN TV

Het komende radio- en t.v.-seizoen staat voor de deur. Voor het eerst zal de verdeelsleutel voor de zendtijd worden toegepast die vastgelegd is in de omroepwet die van kracht is geworden onder het bewind van het door sommige liberalen bewierookte kabinet Zijlstra.

Het is grappig om een radiobode in te slaan en te kijken naar de uitzendingen op zondag op de zender Hilversum I. Het programma van die dag wordt achtereenvolgens verzorgd door VARA, IKOR, AVRO, VARA, NRU, VARA, VPRO, AVRO, en wordt geëindigd met het programma verzorgd door de C-omroep die zoveel fatsoen in zijn uitzendingen doet, n.l. de TROS. Om over versnippering te spreken! Opmerkelijk is het dan ook dat een van de grootste voorstanders van dit bestel, de voorzitter van de VARA, de heer Broecks, zijn financiële nood over de omroep klaagt tijdens een rede voor de verenigingsraad van de VARA. Geen wonder zou ik zeggen met een dergelijke versnippering van materiaal en personeel!

Maar ja, indien u binnenkort niet een uitzending van de vereniging van geitenfokkers op christelijk (spreek uit gristelijk) gereformeerde grondslag hoort, zult u de wantoestanden in ons omroepelandje aan den lijve ondervinden door een verhoging van de kijk- en luistergelden.

VVD

Na al het gekrakeel van christen-radicalen in KVP, AR en CHU werd het liberale wereldje opgeschrikt door een bericht in het Algemeen Handelsblad, vermoedelijk een stunt van hoofdredacteur Steketee, als zou de VVD een alternatief plan willen voorstellen inzake de partijvernieuwing.

Uit een vaag en nietszeggend artikel van mr. F. Korthals Altes, algemeen secretaris van de

VVD, over de partijpolitieke verhoudingen in Nederland zou het Algemeen Handelsblad de conclusie hebben getrokken dat de VVD met een alternatief plan voor de dag zou komen voor partijvernieuwing, na de actie van de christen-radicalen voor een linkse federatie.

In het artikel werd geconstateerd dat er in Nederland geen behoefte bestaat aan een conservatieve partij. Als alternatief voor de linkse federatie zou er een centrumpartij moeten komen. De VVD zou de kern moeten worden voor deze partij en zou zelfs het woordje liberaal willen laten vallen, daar deze term te zwaar beladen is in confessionele kring. Als ik mij goed herinner is na de W.O. II de liberale staatspartij opgeheven. Hiervoor in de plaats is de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie gekomen. Maar dit is de heer Korthals Altes waarschijnlijk ontgaan. Maar dit terzijde.

Het enige wat de schrijver van het artikel over de door deze nieuwe partij te voeren politiek in concreto zegt, is dat de te voeren politiek op geestelijk gebied best links mag zijn. Vooral als men leest met wie de heer Korthals Altes samen wil werken, Marijnen en De Quay c.q., is het uitspreken van de mening dat daar wel niet veel van terecht zal komen niet erg gewaagd.

Bijna lachwekkend was het dat de toch wel politiek geroutineerde VVD-topmensen zich haastten om zich achter de heer Korthals Altes en zijn idee op te stellen. Ook voor Van Riel-kenners in Jong liberale en VVD kringen zal het erg moeilijk zijn geweest de spreuken van het orakel, gepubliceerd in de Haagse Post van 28 augustus, over deze materie te ontleden en voor de leken duidelijk te maken. Ik houdt het er maar op dat de uitspraken gedaan door Van Riel over de partijvernieuwing in het Bra-

bantse dagblad De Stem nog steeds geldend zijn.

Echter bij het JOVD-hoofdbestuur zal de zin om met de VVD over deze zaken in gesprek te blijven wel ver onder het nulpunt gedaald zijn. Want immers voordat de commissie ter advies inzake herziening van het partijwezen, ingesteld na het liberale overleg, nauwelijks bijeen geweest is en nog voor zij interimrapport heeft uitgebracht, weet de VVD-top allang welke richting zij wenst in te slaan. Dit alles dan als de persberichten blijken juist te zijn dat de VVD-top achter Korthals Altes en zijn idee blijken te staan. Mijns inziens is dit alles reden genoeg voor het JOVD-hoofdbestuur om het VVD-bestuur opheldering te vragen over deze gang van zaken. Mocht de VVD t.o.v. deze zaak geen open kaart spelen en duidelijkheid verschaffen dan lijkt mij het niet meer dan logisch dat de JOVD zijn tegenwoordiger zal terugtrekken uit de commissie partijvernieuwing, opgericht naar aanleiding van het liberale be-
raad.

GRIEKENLAND

Zonder enig merkbaar verzet schijnt het Griekse kolonelsbewind door de „long hot summer“ heen te komen. Opmerkelijk is ook de reactie die de Griekse staatsgreep in westerse kringen heeft gekregen. Men beperkt zich tot het betreuren van de gebeurtenissen die zich in Griekenland hebben afgespeeld. Een veroordeling van het gebeurde is nauwelijks te horen. Ook mr. Van Riel, Eerste Kamerlid voor de VVD, blijkt tot diegenen te behoren die vertrouwen hebben in de huidige militaire dictatuur*). Ondanks wat gesputter over massa-interneringen, welke in strijd zouden zijn met het westerse rechtsdenken, en het uitspreken van de mening dat

het kolonelsbewind tegenover het Europese geweten het bewijs zal hebben te leveren van een dreiging van een communistische of communistisch geïnspireerde staatsgreep, hoopt mr. Van Riel dat de ontwikkelingen in Griekenland zich zullen voordoen als het kolonelsbewind belooft.

Misschien kan mr. Van Riel over andere inlichtingenbronnen beschikken dan de normale burger, maar mij is tot nu toe nog niet bekend dat het bewijs van een communistische staatsgreep overtuigend is geleverd en de stille die er heerst over het te houden referendum over de staatsinrichting belooft niet veel goeds.

Wel kon men in het Alg. Handelsblad van 1 aug. lezen dat het Griekse overheids personeel een loyaliteitsverklaring moest indienen. Ambtenaren wier verklaring onvoldoende worden geacht zouden ontslagen worden. Het vergelijken van de Duitse bezettingspolitiek in Nederland met het bewind van de Griekse kolonels lijkt mij aanvechtbaar, maar dit neemt niet weg dat het bovengenoemde gelijkenis vertoont met de loyaliteitsverklaring die de Nederlandse studenten gedurende de bezettingstijd op last van de bezetter moesten tekenen om verder te kunnen studeren.

Het is mij ook niet bekend of mr. Van Riel inmiddels zijn mening over het kolonelsbewind heeft gewijzigd. Ook is niet duidelijk of de mening van mr. Van Riel, uitgesproken in een rede in de Eerste Kamer, de officiële mening is van de VVD. Met grote voldoening heb ik echter kunnen vaststellen dat het VVD Tweede Kamerlid en oud-JOVD-voorzitter Hans Wiegel over de Griekse affaire een andere mening is toegegaan dan mr. Van Riel en zeer terecht heeft zitting genomen in het Comité Vrij Griekenland.

J. WITTING

*) Zie voor mening Mr. H. van Riel handelingen Eerste Kamer. buitengewone zitting 1967, 12de vergadering, 23 mei 1967.

BINNENGEKOMEN

Oproep aan oud-JOVD-ers

Twee jaar geleden kwamen in Wassenaar enkele oud-JOVD-ers bijeen om gezamenlijk te overleggen over de oprichting van een club oud-JOVD-ers, met het doel om o.a. zeker eens per jaar samen te komen en zo een onderlinge band te handhaven en geld bijeen te brengen om daarmee de JOVD financieel te steunen.

Het was een allergenoegelijkste bijeenkomst indertijd in „Auberge de Kieviet“, er werd veel gelachen en gepraat, geld werd grif en graag gegeven, afspraken gemaakt en daarna..... niets meer.

Waarom niets meer? Gewoon laksheid?!

Toch willen we dit zo enthousiast begonnen idee doorzetten en trachten nog eens, maar nu in veel grotere getale bijeen te komen.

Daar we niet de tegenwoordige adressen van alle geïnteresseerde oud-JOVD-ers weten, en we iedereen in september rechtstreeks een rondschrijven willen sturen, verzoeken we u, indien u mee wenst te doen, uw adres naar ondergetekende te zenden.

Een bijeenkomst zal gehouden worden op 7 oktober a.s., waarschijnlijk in Den Haag. Waar en hoe laat hoort u dan nog (vermoedelijk tegen borreltijd).

We kozen 7 oktober, daar een aantal oud-JOVD-ers op die dag om een andere reden daar toch al bijeen zijn.

Namens de commissie van voorbereiding, hartelijke groeten,

HETTY VAN RAALTE-HEIMANSON

Rembrandtlaan 96 BILTHOVEN telefoon: 03402-3738.

Geachte Redactie,

Op pagina 1 van een blad verwachten wij meestal het belangrijkste artikel. Als wij die maatstaf aanleggen voor de aflevering van „De Driemaster“ 19e jaargang no. 6, dan moet dit orgaan wel een zeer bedroevende inhoud hebben. De heer Roethof, oud-voorzitter JOVD en oprichter LDC, voelt zich nog steeds liberaal, maar is lid van de PvdA. En zo'n artikel wordt door „De Driemaster“ zonder commentaar opgenomen op de voorpagina. Ik dacht, dat de jeugd duidelijkheid in de politiek wenst. Als iets onduidelijk is, dan is het de houding van de heer Roethof en dat komt dan op pagina 1!!!

Het artikel op pagina 5 (onder „binnengekomen“) van de heer R. G. Bolsius laat aan duidelijkheid niets te wensen over, waar het betreft de houding van de redactie. Het aanprijzen van de PvdA en D '66, zoals in het artikel over de heer Roethof, getuigt van een ontstellende geestelijke gemakzucht.

Ik ben van mening, dat iemand, die werkelijk liberaal voelt lid van de VVD behoort te zijn, als hij lid van een politieke partij wenst te zijn. Is men het op onderdelen niet eens met het beleid van die partij dan kan men als lid zijn invloed uitoefenen, om tot verbetering te komen, maar men loopt niet naar een partij, waarvan men zelfs de grondbeginselen niet kan onderschrijven. Dat wil niet zeggen, dat men het op onderdelen van hun beleid niet eens kan zijn, maar dat is geen basis voor een lidmaatschap.

Jammer, dat de JOVD niet in staat is een redactie te kiezen, die een duidelijker geluid laat horen.

W. C. P. VAN LEEUWEN

U hebt gelijk: de VVD is de enige echte liberale partij. Voor de liefhebbers.

REDACTIE

NAAR DE GROTE TWEE (III)

Sinds Reinier Heyting zijn artikel schreef onder de kop „Naar de grote twee” (2), is er al wéér het een en ander gebeurd. Of het ditmaal de dingen zijn, die zullen leiden tot de oplossing van het vraagstuk van de partijvorming blijft vanzelfsprekend een open vraag.

Een groep KVP'ers, onder leiding van hun dirigent Bogaers kwam met een Radicaal adres, dat 1e) op instigatie van de KVP-leiding zelf te vroeg in de pers verscheen, waarover 2e) (diezelfde leiding, bij afwezigheid van partijleider Aalberse, zeer onoprecht boos over deed, terwijl 3e) Schmelzer er tenslotte in slaagde de gemoederen wat te sussen, al lopen vooral de radicale KVP-Tweede Kamerleden voorlopig weer met een gespleten ziel rond. Voorshands slagen zij er goed in hun „radicaliteit” goed onder de Tweede Kamer-banken te verbergen, zoals het Vietnamdebat onlangs overtuigend kon aantonen.

Voor de geïnteresseerde niet-KVP'ers intussen, tezamen vormend een nog steeds toenemende meerderheid van het Nederlandse volk, blijft dus onduidelijk wat de „christelijke radicaliteit” precies inhoudt. Wij moeten zelfs — voorlopig althans — vaststellen dat de radicalen het zelf ook nog niet zo scherp zien, want verder dan het „primaat van de buitenlandse politiek” — waar je je toch geen buil aan kunt vallen — is men nog niet gekomen, en dat is, naast de christelijke inspiratie, een wat wankel basis.

Het is goed deze conclusie even in gedachten te houden. Het zou wel eens voorbarig kunnen zijn alleen op de naam af te gaan en reeds nu met modder naar de radicalen beginnen te gooien.

☆ ☆

Temidden van het gewoel, gekriool en gestoei in PvdA, KVP, AR en CH (al lijkt het in laatstgenoemde partij meer op een gezellig partijtje ganzenborden op een regenachtige zondagnamiddag) vormde de VVD een oase van rust.

De jongere liberalen, grotendeels verenigd in de JOVD, mopperden vorig jaar al wat, o.a. in de „Stemverheffing”, waarin van de partijleiders geëist werd zich nu te gaan bezinnen op nieuwe wegen, en die wegen ook metterdaad aan te wijzen.

Aan de eerste eis is in elk van de partijen, niet in het minst door het overdonderende succes van D '66, wel voldaan. Maar bij het aanwijzen van nieuwe wegen bewaart men een angstig stilzwijgen.

Men kan in de grote partijen ruwweg twee stromingen aanwijzen:

- er is een stroming die hun partij van binnenuit wil veranderen;
- een andere groep zal er niet voor terugschrikken de partijbanden te doorbreken en contact te zoeken met gelijkgezinden uit andere partijen.

Geen overeenstemming bestaat dus over de vraag welke methode, welke weg de beste is. Wel is duidelijk dat veel zal afhangen van de vraag, wat de radicalen van de KVP zullen doen, terwijl ook van belang is te weten welke stroming in de PvdA de macht in handen zal krijgen.

☆ ☆

Al met al schijnt het erg moeilijk te zijn zich een voorstelling te maken van een nieuw partijstelsel. Toxopeus sprak in Rotterdam, dit voorjaar, van een drie-deling (v.l.n.r.: socialistisch-liberaal-conservatief). Enkele weken geleden echter toonde hij zich voorstander van een twee-deling; immers hij sprak de overtuiging uit, „dat de scheidslijn in Nederland loopt tussen socialisme en liberalisme” (Algemeen Dagblad van 22 augustus j.l., geciteerd in Vrijheid en Democratie van 1 september). Wanneer men bedenkt dat ook Van Riel zich uitgesproken heeft voor een twee-deling, dan mag men vaststellen dat over de vraag „twee- of driepartijstelsel” tenminste aan de VVD-top geen verschil van mening bestaat.

Anders wordt het echter wanneer we ons afvragen: welk liberalisme, welk socialisme? De PvdA, om maar eens een willekeurige partij te nemen, is nauwelijks een echte socialistische partij meer sinds de klassenstrijd is afgezworen. Noch de PvdA, noch de vakbeweging krijgt een hond meer achter de kachel vandaan voor voormalige strijdpunten als nationalisatie en socialisatie. Onduidelijke kreten over „omverwerping van de kapitalistische maatschappij” krijgen dan ook meer het karakter van een zoethoudertje voor de linkse achterban. De echte socialist vindt men alleen nog in de PSP, die haar kracht schijnt te zoeken in het isolement (zie „Open Brief” 2). En mocht het socialisme à la de vrijzinnig-democraat Vondeling in de PvdA de overhand krijgen, dan zal het kleine groepje Nieuw-Linksers wel terecht komen bij de PSP, waar ze ook thuishoren.

☆ ☆

Uit het bovenstaande mag duidelijk worden dat de „radicalen” van Bogaers de zaak flink gecompliceerd maken. Zij mogen dan wel hervormingsgezind zijn, voor het woord „socialisme”, en nog meer voor wat het inhoudt, geven ze geen cent.

M.a.w., radicaal-links, aanleunend tegen de opvattingen van de PSP, lijkt de groep Bogaers op dit moment zeker niet.

Het gaat dan ook niet aan hen een socialistisch petje op te zetten, zoals de heer Toxopeus deed. Aldus het door hem zo verfoeide spelletje van „etiketten-plakken” ijverig meespelend.

☆ ☆

Wat dan?

Reinier Heyting uitte in de vorige Driemaster enige bedenkingen omtrent het, overigens ook door hem zeer gewaardeerde, rapport „Liberaal Profiel”.

Ik neem aan dat Heyting het met de opstelling: radicaal-links (socialistisch), links van het centrum (progressief), rechts van het centrum (conservatief) en radicaal rechts (reactionair) eens is, omdat deze opstelling zeer reëel is. Het is zelfs niet moeilijk om de onderscheiden stromingen in de Nederlandse politieke partijen bij één van genoemde groepen onder te brengen. Wel moeten we dan 1e) de confessionele basis als niet relevant bij de politieke indeling buiten beschouwing laten, en 2e) het over de gebezigde termen (de beroemde „etikettes”) eens zijn.

De heer Abspoel bv. weet de moeilijkheden nog groter te maken door progressiviteit met socialisme gelijk te stellen. Om eventuele moeilijkheden bij voorbaat uit te sluiten stelt de heer Abspoel dat de heer Bogaers, die zich geen socialist noemt, dan toch in ieder geval socialistisch denkt en voelt.

☆ ☆

Wanneer ik dus de vraag stel: „Wat dan?”, dan heb ik ook geen enkele pretentie de oplossing te kunnen geven. Het vinden van de veelgenoemde „gemeenschappelijke noemer” zal voorlopig niet eenvoudig zijn.

Wél mag het voor een liberaal een uitgemaakte zaak zijn, dat voor hem de mate van geestelijke vrijheid, waarvoor de nieuwe partij in de brens wenst te staan, van zeer grote, voor sommigen wellicht van doorslaggevende, betekenis is. In het verleden kunnen we enige aanknopingspunten vinden die ons duidelijk maken, wáár links staat, en wáár rechts. Iedereen kan dat aan de hand van de ingenomen standpunten t.a.v. bijvoorbeeld Zo is het, en de crematie zelf bepalen.

Ook wat betreft de staatkundige vrijheid is het zonder meer duidelijk waar de liberalen staan. Zij kunnen bogen op een voortreffelijke staat van dienst. Thans gaat het om nog enkele „detailkwesties”, zoals bv. de demonstratievrijheid. Voor de liberaal behoort het geen moeite te kosten ten opzichte van dit vraagstuk een positief standpunt in te nemen (men neme in dit verband kennis van de „Stemverheffing”). Als het gaat om de vraag „gekozen burgemeester”, dan leent het antwoord op deze vraag zich veel meer voor een zakelijke dan een principiële aanpak.

Veel moeilijker wordt het met de sociaal-economische politiek. Daar liggen de standpunten veel verder uit elkaar. Reinier Heyting signaleerde terecht de moeilijkheden op dit punt. Ik val hem volkomen bij, wanneer hij concludeert dat een Van Mierlo en een Van Riel op dit punt ten naaste bij dezelfde opvattingen koesteren.

Dat deze twee heren desondanks niet in één partij (kunnen) zitten, mag er op wijzen dat hun opvattingen over andere zaken, zoals de geestelijke vrijheid, niet geheel parallel lopen. Betreurenswaardig, en onhoudbaar eigenlijk, is dat wel.

Overigens is „Liberaal Profiel” géén dogmatisch geschrift, en voor de vrees van Heyting „dat in sociaal-economisch opzicht beslist geen sprake is van een grote hervormingsdrift” is dan ook geen reden. eer waarschijnlijk hebben de opstellers hun opvattingen laten mee-evolueren en is het etiketje „conservatief” weer eens te vroeg opgeplakt.

Het bewijsmateriaal dat Heyting aandraagt ter adstruering van zijn stelling dat sociaal-economisch conservatieven in geestelijk opzicht vaak progressief zijn (en omgekeerd) is dan ook onvoldoende, hoewel iedereen op zijn klompen kan aanvoelen dat het wel klopt!

☆ ☆

Bij al het gepraat over de „grote twee” verdient het dus wel aanbeveling dat men zich over de scheidslijnen eens een duidelijke voorstelling gaat maken.

Voor de liberalen is het zaak te overwegen, wat nu eigenlijk het zwaarst weegt. Het is daarom dat de VVD de deur voor een gesprek met de christen-radicalen zo radicaal mogelijk heeft dichtgegooid. Men weet van hen nog veel te weinig om nu reeds te zeggen: nee, met u kunnen wij niet samenwerken. De deur moet openblijven, ook al omdat de discussie in liberale kring pas op gang is gekomen.

Wat het moderne liberalisme te bieden heeft is méér dan men denkt. Daarvan mogen ook Bogaers en de zijnen kennis nemen.

GERARD VAN DER MEER

HBU

HBU

Open óók een rekening bij de HBU

Hij is opgetogen over de vlotte service, de persoonlijke behandeling, en de financiële adviezen van de HBU. Bovendien ontvangt hij rente van zijn geld.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

DE OORLOG IN ZUID-VIETNAM

Hoewel we wel nooit de oorzaken voor en beweegredenen voor de Vietnamese oorlog zullen kunnen doorgronden, wordt een ding hoe langer hoe meer duidelijker, de oorlog in Zuid-Vietnam is een smerige oorlog.

Aangezien wij niet het onderscheid tussen rechtvaardige en onrechtvaardige oorlogen wensen te maken, zoals de Chinese communisten dat doen, omdat wij van mening zijn dat niemand kan uitmaken wat een rechtvaardige oorlog is, moeten wij protesteren tegen alle oorlogen. Want wat voor de Amerikanen een rechtvaardige oorlog lijkt is voor de Chinezen een onrechtvaardige en omgekeerd.

De oorlog in Vietnam kan echter zelfs volgens ons geen rechtvaardige zaak zijn. Indien de Amerikanen daarginds in dat verre land werkelijk zouden strijden voor vrijheid en democratie, zou deze oorlog nog in zekere zin genade in onze ogen kunnen vinden, doch zo langzamerhand raken wij ervan overtuigd dat dit helemaal niet het werkelijke doel van de Verenigde Staten is, althans zeker niet het belangrijkste. Het werkelijke doel is het in toom houden van China en het Chinese communisme.

En nu we hier zijn aanbeland vragen we ons af: Wie zijn er nu eigenlijk de werkelijke agressors en potentiële agressors in Azië? Wie heeft er militaire basis in Zuidkorea, Japan, Formosa, de Philippijnen, Guam en andere eilanden, Thailand enz. Wie is er omsingeld door een keten van staal, raketten en atoomwapens? Bedreigt China de Ver. Staten of zou het omgekeerde misschien ook wel eens het geval kunnen zijn? De Ver. Staten tracht ook China politiek te isoleren, door steeds China buiten de VN en de andere internationale organisaties te houden. Een begrijpelijke reactie daarop is dat een land dat op zo'n manier wordt buitengesloten een machtspolitiek gaat voeren. In dat licht bezien valt het met de Chinese agressiviteit de laatste jaren nogal mee en zeker ten opzichte van Vietnam.

Doch wat willen de Amerikanen in Azië? Er zijn alleen in Zuid-Vietnam al ongeveer een half miljoen Amerikaanse militairen, in Thailand nog eens 40000, Guam is één grote basis, de Zevende vloot is constant in de Aniatische wateren en zo kunnen we doorgaan. Op het hele Amerikaanse continent is echter nauwelijks een Chinees te bekennen.

Het wordt evenwel voorgesteld alsof China een bedreiging voor de vrede zou vormen. Dit mag voor de wat verdere toekomst misschien waar zijn, en het zal zeker gebeuren indien de Ver. Staten hun huidige buitenlandse politiek zouden voortzetten; momenteel is Amerika echter veel meer een bedreiging voor China. Het ziet er naar uit dat de Amerikanen op het punt staan een totale oorlog in Z.O.-Azië te beginnen. Indien de VS Noord-Vietnam binnenvallt zal China ingrijpen en mijns inziens met evenveel recht als de VS is te werk gegaan tijdens de Cuba-crisis. Beiden landen kunnen niet onverschillig blijven bij wat er aan hun grenzen gebeurt. De VS hebben hiervoor indertijd een derde wereldoorlog geriskeerd (waarbij wij dan ook betrokken zouden zijn geworden). Het is echter de vraag of de Amerikanen zich ook, zoals de Russen toen, zullen terugtrekken als eenmaal met een confrontatie bedreigd wordt.

Is het dan een wonder dat China koortsachtig werkt aan zijn verdere bewapening? Het is, net als Israël een poosje geleden, omsingeld door militair potentieel van een land, dat weliswaar niet de vernietiging van China van de daken schreeuwt, maar dat dit toch wel graag zou zien; en dat weten de rode machthebbers ook wel.

De hetze in de VS begint zich steeds meer tegen China te keren. Men hoort de uitdrukking „preventieve oorlog“. Een wel zeer kortzichtig argument om een derde wereldoorlog te ontketenen. De Amerikaanse militairen willen niet langer vechten met „een arm op de rug gebonden“ en vanuit hun standpunt hebben zij gelijk, want zoals ze de oorlog thans voeren, kunnen ze hem niet winnen; de Viet-Cong wordt zelfs steeds sterker. Het zal duidelijk zijn wat de militairen met die ene gebonden

arm bedoelen. De bedreiging voor China is de laatste tijd dan ook sterk toegenomen. Het valt me telkens op hoe vaak er op een grootse wijze met twee maten gemeten wordt in dit soort zaken. Wat als vanzelfsprekend voor de VS wordt beschouwd, wordt, als China het zelfde doet, meteen als een reden tot een totale oorlog gezien. Stel je voor als China Taiwan eens zou gaan borbarderen. Met de invloedssferen is het net zo. De VS dulden geen communistische basis op het Amerikaanse continent, doch zelf bouwen ze in Azië de ene basis na de andere. Er zijn overigens veel meer voorbeelden in de Amerikaanse buitenlandse politiek te vinden.

Officieel zijn de Amerikanen in Zuid-Vietnam om er de vrijheid en de democratie te verdedigen. Doch er is zomin vrijheid als democratie in dat land. Ky is een opvolger van de vroegere dictator Diem en een regelrechte fascist, zelfs een bewonderaar van Hitler. De rechtse dictatuur begon met Diem, die in 1956 de internationaal afgesproken vrije verkiezingen in geheel Vietnam niet liet doorgaan. De uitslag zou n.l. vrijwel vastgestaan hebben en wel ten voordele van het communisme, hetgeen de Amerikanen een doorn in het oog geweest zou zijn.

Het Amerikaanse standpunt is kennelijk dat er alleen maar "vrije verkiezingen" mogen worden gehouden als van te voren vaststaat dat voor het stelsel zoals de VS dat zelf kennen gekozen wordt. Het democratische stelsel is in de VS en een aantal West-Europese landen wel normaal, maar het kan best zijn dat een en ander in Azië heel anders ligt. De Viet-Cong is niet uit Noord-Vietnam gevlucht, maar is gekomen om in Zuid-Vietnam voor de eenheid te vechten. Dat is even iets anders. Daarnaast heeft het Vietnamese volk maar één verlangen, vrede. Bijna de hele eeuw heeft het oorlog moeten voeren, o.a. tegen China. Het argument dat China aangepakt moet om de Vietnamese oorlog te winnen, is dan ook niet verkoopbaar; Noord-Vietnam moet heel weinig van China hebben en het accepteert haar hulp meer noodgedwongen dan spontaan.

Het Vietnamese volk wenst volgens mij alleen maar vrede en eenheid. En daarom moeten de Amerikanen er weg! Want zij belemmeren de eenheid en daarmee de vrede.

Overigens, hoe wil men het argument dat de Amerikanen er in Vietnam voor de vrijheid en democratie van het Zuid-Vietnamese volk zijn met beweegredenen staven? Bij mijn weten hebben de VS altijd nog de reactionaire regime's gesteund. In de Dominicaanse Republiek was hun interventie zelfs heel dubieus. Waarom treden zij niet eens op tegen Franco en waarom laten zij Portugal zijn gang maar gaan in Angola? Amerika grijpt pas in als er in zulke landen door de sociale misstanden opstanden komen. Maar dan steunen zij niet die revoluties, maar de regering, zodat het voor de communisten heel gemakkelijk is om vat te krijgen op zulke revolutionaire bewegingen. Zij verklaren dan dat „na de pacificatie“ vrije verkiezingen zullen worden gehouden. Waarom steunt de USA echter niet de revolutionairen? De kans is dan heel wat groter dat er na de omverwerping van het heersende bewind een meer democratisch bestel komt dan bij hun traditionele interventiepolitiek, die in de toekomst waarschijnlijk steeds meer fiasco's zal opleveren. Door dit laatste, d.w.z. de interventiepolitiek, hebben zij de naam van imperialisten gekregen, en niet helemaal onverdiend. Nu is dit een scheldnaam, door de communisten gebruikt, doch, indien men zich eens de moeite zou willen nemen zich in het Chinese standpunt te verplaatsen, zou men waarschijnlijk tot dezelfde conclusie komen. Amerika steunt ouderwetse regime's en krijgt er militaire basis voor in de plaats, bij voorkeur in landen die grenzen aan China of Rusland. Op deze manier heeft de VS zo langzamerhand meer militaire steunpunten dan Engeland ooit gehad heeft.

Het argument dat als Zuid-Vietnam communistisch wordt de rest van Zuidoost-Azië zou volgen is misschien wel juist. Dat hangt er echter in sterke mate vanaf hoe de economische en sociale situatie zich in die landen zal ontwikkelen. Er ontstaat niet zo maar een burgeroorlog. Communisten worden niet geboren, maar gemaakt. Volgens mij verliezen de Amerikanen dit nog al eens uit het oog. Indien er sociaal grote misstanden en grote ongelijkheden bestaan, dan zit het er inderdaad wel in, ja. Wat de Amerikanen doen, is evenwel symptoombestrijding. De oorzaken, de sociale ellende en ongelijkheid worden niet aangepakt.

Indien de VS de dollars, die thans in de bodemloze put van de oorlog in Vietnam geworpen worden, eens aan een doelmatige ontwikkelingshulp zouden besteden, dan zou het communisme nauwelijks meer een kans maken. De Vietnamese oorlog kost ongeveer \$ 75 miljard per jaar, dat is ongeveer vijf maal zoveel als de totale waarde van de ontwikkelingshulp, door de gehele westelijke wereld gegeven. Ontwikkelingshulp verhoogt de levensstandaard en de geestelijke ontwikkeling van de mensen en daarmee nemen de kansen voor het communisme af. Met de oorlog bereikt men niets! Het resultaat is zelfs negatief; de bevolking gedecimeerd en gedemoraliseerd, het land verwoest en nog steeds dezelfde omstandigheden die de oorzaak waren van deze oorlog.

Dit is dus de tweede reden dat de Amerikanen zo gauw mogelijk uit Vietnam vandaan moeten. In naam van de vrijheid en de democratie wordt een volk uitgemoord dat nog helemaal niet toe is aan de democratie, omdat het er nog veel te onderontwikkeld voor is.

Een verder escalatie van de oorlog loopt waarschijnlijk uit op het gebruik van kernbommen tegen China, nadat de VS tot een invasie in Noord-Vietnam zijn overgegaan. Een uitbreiding van de bombardementen in Noord-Vietnam is n.l. nauwelijks meer mogelijk, gezien de hoeveelheden bommen die dagelijks worden afgeworpen, evenveel of meer als in de drukste periode van de tweede wereldoorlog, en dat op een land dat maar vijf maal zo groot is als ons land. Strategisch zijn die bombardementen overigens voor het grootste deel zinloos. Officieel is de reden het vernietigen van de aanvoerwegen. Doch indien dit zo zou zijn, dan zou men ook Laos moeten bombarderen en de gedemilitariseerde zone, een strook grond van slechts 80 km. breed, moeten bezetten. Doch geen van beide gebeurt. De bombardementen zijn dan ook volgens mij in de eerste plaats bedoeld om Hanoi aan de onderhandelingstafel te dwingen. Een dergelijke tactiek is in de laatste wereldoorlog in Europa ook wel eens door een zeker land toegepast, een land dat thans de trouwste bondgenoot van de Ver. Staten is. Een ander bewijs voor deze stelling is dat in een aantal gevallen het gebruik van z.g. „fragmentatiebommen“ geconstateerd is.

Natuurlijk kunnen we niet van een groot land als de VS verwachten dat het zich zomaar uit Vietnam zou terugtrekken. Dan zou alles helemaal voor niets geweest zijn. Daarom moeten we het kleine beetje vertrouwen, dat we nog in de Verenigde Naties hebben, maar op het spel zetten, en eisen dat er een internationale politiemacht naar Vietnam gaat, die daar moet kunnen waarborgen, dat er inderdaad vrije verkiezingen in geheel Vietnam gehouden kunnen worden. D.w.z. dat bij elke stembus „blauwhelmen“ toezicht zullen moeten uitoefenen en de kiezers eventueel zullen moeten vervoeren of begeleiden.

Het land moet vrijgelaten worden te kiezen tussen beide systemen, of de uitslag nu prettig voor ons zal zijn of niet. Als ze dat niet is, zal het trouwens nog voor het grootste deel onze eigen schuld zijn ook.

**Een opinieblad lezen?
Elke vrijdag verschijnt
VRIJ NEDERLAND. Neem
een proefabonnement
voor 10 weken à f 3,50**

BON Naam _____
Adres _____
Woonplaats _____
Handtekening _____

voor een proefabonnement van tien weken op
Vrij Nederland. De kosten hiervan bedragen f 3.50

**VRIJ NEDERLAND - RAAMGRACHT 4
AMSTERDAM - POSTGIRO 13 51 76**

UIT ONZE ORGANISATIE

DE ZOMER IS VOORBIJ

Een zomer echter, waarin het politieke leven niet heeft stilgezeten. In praktische alle politieke partijen en jongerenorganisaties hebben zich bepaalde min of meer spectaculaire zaken afgespeeld.

Ook de jonge liberalen hebben niet stilgestaan. Plannen zijn gemaakt. Programma's zijn opgesteld, want liberaal zijn betekent met beide benen op de grond staan. Maar liberaal zijn betekent bovenal een visie hebben op de problemen waarmee men geconfronteerd wordt. Deze problemen zowel t.a.v. de binnenlandse als t.a.v. de buitenlandse politiek zullen ons in de komende maanden opeisen. Iedere afdeling en ieder district heeft hierin een taak. Een taak, waarmee evenwel niet alleen de bestuursleden te maken hebben, doch een taak voor ieder lid.

In de politieke heroriëntatie kunnen en moeten vooral de jongeren een belangrijke stem hebben, want zij zijn het die de samenleving leefbaar moeten houden.

Dat ieder JOVD-lid zich in de komende periode actief gaat inzetten, is mijn oprechte wens.

LEKKERKERKER VVO

AMSTERDAM

Gedurende de hele zomer heeft de studiegroep consumentenaangelegenheden zijn activiteiten voortgezet; het ligt in de bedoeling deze maand de studie af te sluiten met een in samenwerking met het district georganiseerde districtsdag op 30 september, waar allerlei ideeën nog eens zullen kunnen worden getoetst aan de visie van deskundige praktici en politici. Ongetwijfeld zal deze dag velen interesseren.

Op maandag 21 augustus was het bestuur van de afdeling present met haar gelukwensen voor Dr. I. Samkalden, die toen werd geïnstalleerd tot burgemeester van Amsterdam. De benoeming van Samkalden was door het bestuur met instemming begroet en zij vond het dan ook vanzelfsprekend de nieuwe mokumse burgervader welkom te heten met een liberale kist ongematteerde. Helaas rookte de burgemeester niet, maar ongetwijfeld zullen velen helpen de genoemde sigaren in rook te doen opgaan.

Op woensdag 6 september gaf het bestuur opnieuw acte de présence bij het 40-jarig raadslidmaatschap van de heer Seeghers, die op zijn hoge leeftijd nog steeds als een der allerbesten in de Amsterdamse raad mocht gelden. Tijdens de huldiging werd ook aan deze echte vertegenwoordiger van CPN-huize de bekende kist rookwerk aangeboden, nadat van doorgaans goed-ingelichte personen vernomen was dat het raadslid een goede sigaar op hoge prijs stelt.

DEN HAAG

Op 30 juni j.l. heeft deze afdeling zich nog eens beraden over de „Vakbeweging en medezeggenschap”. Wim van Amerongen gaf eerst een historische schets van de vakbeweging. Het haar gestelde doel is nu echter verwezenlijkt. Vele sociale voorzieningen zijn er in de afgelopen 50 jaar getroffen. Vooral de socialistische vakbeweging wenst invloed te krijgen in de onderneming. Zij wenst medezeggenschap. Nu zijn

hier vele vormen (6) van, maar het hoe (welke vorm) is het knel- en discussiepunt voor velen. Zullen de standpunten van de vele politieke stromingen in ons land zich over dit probleem ooit laten verenigen?

Van de H.B.-tafel

In eerste instantie willen wij van hieruit een beroep doen op de afdelingen om de opdrachten te voldoen. Dan willen wij de afdelingen eraan herinneren, dat 7 oktober de uiterlijke datum is om amendementen in te sturen.

Op 14 oktober zal de verenigingsraad te Zwolle in Geitenbeek des morgens om 11.00 uur bijeenkomen.

De N.P.J.C.R. zal dit jaar een aantal studie-weekends organiseren. Heeft u hier belangstelling voor, dan kunt u nadere inlichtingen verkrijgen bij de algemeen secretaris, George van Dijk. De data vindt u onder de agenda.

DISTRICT-NOORD TELEURGESTELD!

Tijdens de algemene ledenvergadering van het District-Noord op 2 september in De Faun te Groningen verklaarde de voorzitter, de heer Evenhuis, in zijn openingswoord dat vooral in de provincies Groningen en Friesland op korte termijn belangrijke maatregelen moeten worden genomen, gezien de minder rooskleurige toestand in die provincies.

Het punt Financieel verslag bracht nog al wat discussie teweeg, vooral daar de kascommissie en de vorige penningmeester niet aanwezig waren en zij ook geen schriftelijke verklaring hadden afgegeven. Een kascommissielid, die voor de kascontrole niet was uitgenodigd, trad zelfs voortijdig af! Het districtsbestuur zal er goed aan doen de financiële zaken wat serieuzer te behartigen.

De bestuursverkiezing bracht teleurstellingen daar de kandidaten, die toegezegd hadden een eventuele benoeming te aanvaarden, zich plotseeling hadden teruggetrokken. Dit is daarom zo jammer daar deze twee personen PBC in de provincies Groningen en Friesland zouden worden! Hierbij komt nog dat de PBC-candidaat voor Friesland zijn eventuele benoeming niet wenste te aanvaarden daar hij door het HB gepolst was voor een HB-functie! (penningmeester). Jammer dat er geen enkel overleg tussen het HB en het Districtsbestuur heeft plaats gehad over een eventueel HB-lid in het noorden. Kon het HB niet een nieuw lid vinden in de provincie Drenthe met haar grote aantal leden? Dit zou vooral de JOVD-zaak in Friesland ten goede zijn gekomen daar deze provincie het nu, door deze slechte communicatie, enige tijd zonder PBC zal moeten doen terwijl die provincie het hardst een PBC nodig heeft!

Na het programma van het district te hebben besproken: Kaderweekend op 30 september en 1 oktober te Bakkeveen, de districtsdag, met als spreker Dr. Mansholt en het contact met de jonge Duitse liberalen, waar men nogmaals een poging toe zal doen, sloot de voorzitter deze vergadering, die vele teleurstellingen opleverde.

Z.O. DRENTE

Na de concept-resolutie Onderwijs te hebben gelezen, vonden enkele Zuid-Oost-Drentse JOVD-ers het toch wel noodzakelijk dat deze concept-resolutie eens grondig zou worden doorgenomen. Verschillende onderwijs mensen uit de provincie Drenthe werden dan ook uitgenodigd eens een dag in Assen te komen om gezamenlijk dit te gaan doen.

In de ochtendbijeenkomst werd o.l.v. A. J. Evenhuis de c-resolutie punt voor punt nagelopen waarbij bleek dat er veel discussie-stof in zat.

Met de uitkomsten van deze ochtendbijeenkomst, traden we 's middags in discussie met de inspecteur van het L.O. in Assen, de heer Koning.

Vooraf werd gesproken over de positie van het Openbaar- t.o.v. het Bijzonder onderwijs, waarbij we tot de conclusie kwamen dat het Bijz. onderwijs beter aan haar trekken komt, vooral in rechtse gemeenten, waar het Openbaar onderwijs wordt beheerd door tegenstanders van die onderwijsvorm. Door de invoering

van ouder- of schoolraden kan hieraan iets verbeterd worden hoewel dere raden slechts adviserende bevoegdheden hebben.

In rechtse gemeenten is dan ook de Bijz. Neutrale school of Algemene school de enige oplossing wanneer dat gemeentebestuur het Openbaar Onderwijs niet op de juiste manier behartigt.

Volgens de heer Koning kan men, indien men respect voor andersdenkenden als centrale grondslag heeft, op de Openbare school geen godsdienstonderwijs geven, daar men meteen al conflicten over de plaatsing van Christus zou krijgen.

Over de taak van het hoofd van de school bestond ook veel discussie en dit punt zal waarschijnlijk geamendeerd worden. Om zes uur werd de bijeenkomst verdaagd.

Eindoordeel van de heer Koning over de c-resolutie: Ik ben er blij mee, de opzet is waardevol. Bij de afspraak heb ik gedacht: wanneer hij mij niet zint, kom ik niet. Toch kwam de heer Koning.....

GRIETINUS ZIENGES

ONDERWIJS

De studenten aan de hogescholen en universiteiten genieten doorgaans zoveel kortingen op de meest uiteenlopende artikelen, dat het aantrekkelijk is voor iemand om zich aan de universiteit te laten inschrijven, voor het luttele bedrag van 10 gulden.

Om een eind te maken aan dit profiteerschap van een groot aantal van deze lieden, heeft ene Veringa voorgesteld het inschrijfgeld voor de universiteit tot 100 gulden te verhogen.

Iedere insider is het duidelijk dat dit een ridicule maatregel is: het voordeel voor de ingeschreven is zo groot, dat 100 gulden geen grens is, die het beoogde resultaat oplevert. Nog sterker geldt het argument dat de grootste groep hardwerkende goedwillende studenten dan opdraait voor een randverschijnsel van de organisatie van het hoger onderwijs.

Wil men, en dat zal een democratisering van het onderwijs nastrevende groep als de VVD toch zeker, een werkelijke aanpak van de problemen bereiken, dan zal er een ingrijpende reorganisatie van het hoger onderwijs dienen plaats te vinden en zal veel aandacht aan de efficiency van het onderwijs besteed moeten worden. Voor ons spreekt het vanzelf dat de Kamer zijn fiat aan deze onzinnige maatregel zal onthouden.

REDACTIE

dAGENDAg

september

- 29 Afdeling Amstelveen: Contact-bijeenkomst ten huize van J. W. Kloos, Meander 583 te Amstelveen, aanvang 20.00 uur.
- 29/30 Studie-weekend van de N.P.J.C.R. te Scheveningen. Inlichtingen bij de landelijk secretaris.
- 30/1 Districtsweekend Noord: aanvang zaterdag om 15.00 uur op de Volkshogeschool „Allardsoog” te Bakkeveen. Sprekers: Mr. Dr. K. van Dijk en Edg. Nordlohne.
- 30 Districtsdag Noord-Holland in samenwerking met de afdeling Amsterdam, aanvang 11.00 uur, in de Brakke Grond, Nes, Amsterdam.

oktober

- 3 Afdeling Den Haag, liberale borrel in Tastevin, vanaf 17.30 uur.
- 3 Afdeling Amsterdam, borrel in de Oude Herberg, Handboogsteeg, vanaf 21.00 uur.
- 5 Afdeling Den Haag, afdelingsbijeenkomst in het Landbouwhuis, A. Pavlovnastraat 20. Onderwerp: landbouw in de politiek. Spreker: Ir. D. S. Tuijnman. Aanvang 20.00 uur.
- 6 Afdeling Amstelveen: borrel in het Dorstige Hert, Dorpstraat 64, Amstelveen.
- 14 Afdeling Den Haag: jaarlijkse ledenvergadering in Boschlust, Bezuidenhoutseweg 2, aanvang 20.00 uur.
- 19 Afdeling Amsterdam: algemene ledenvergadering, Brakke Grond, Nes.
- 20 Afdeling Amstelveen: feestavond in gebouw Reveille, Lindelaan 587, Amstelveen.

november

- 4/5 A.J.C.-congres in Romme-Instituut te Baarn, inlichtingen bij de landelijk secretaris.
- 17/18 N.P.J.C.R.-conferentie. Inlichtingen bij de landelijk secretaris.

CONGRES!

28 en 29 Oktober

U KOMT TOCH OOK?

Zaterdag 28 oktober:

Het voorlopige program van het congres luidt als volgt:

- 13.00 — 14.00 uur Ontvangst van gasten en deelnemers.
 14.00 — 14.30 uur Opening door de voorzitter de heer G. van der Meer.
 14.30 — 17.00 uur Huishoudelijke vergadering.
 17.00 — 18.00 uur Congresrede door de heer Mr. W. J. Geertsema, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal.
 18.00 — 19.30 uur Liberale Borrel.
 19.30 — 22.00 uur Diner.
 22.00 — —, — uur J.O.V.D.-Bal.

Zondag 29 oktober:

- 11.00 — 12.30 uur Huishoudelijke vergadering.
 12.30 — 14.00 uur Koffietafel.
 14.00 — 18.00 uur Huishoudelijke vergadering.
 omstreeks 18.00 uur Sluiting van het Congres.

MELDT U ALS DEELNEMER VOOR HET CONGRES.

VUL IN DIE BON!

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Lid afd.:

- A. Geeft zich op voor deelname aan het Congres op 28 en 29 oktober a.s. in het Evert Kupersoord te Amersfoort. De deelnemingskosten bedragen f 30.— per persoon, hierbij zijn de kosten voor de overnachting in het Evert Kupersoord inbegrepen.
- B. Geeft zich op voor het hele Congres, echter zonder overnachting in het Evert Kupersoord. De kosten bedragen f 25.—.
- C. Geeft zich op voor deelname aan het Congres op zaterdag 28 oktober. De kosten bedragen f 17.50.
- D. Geeft zich op voor deelname aan het Congres op zondag 29 oktober. De kosten bedragen f 12.50.

Betaling:

Hij/Zij heeft f 30.— / f 25.— / f 17.50 / f 12.50 overgemaakt op girorekening nr. 64 99 14 t.n.v. mej. C. M. van Eyl te Utrecht onder vermelding van Congres Amersfoort.

Handtekening:

(Opgave verplicht tot betaling!)

Aanmelding: Congrescommissie 1967 J.O.V.D., Nieuwe Gracht 100, Utrecht.

Vooruitstrevend achteraanlopen

WIE zijn toch die liberalen? Maar vooral: wát zijn zij?

Voor een tijd waarin de grondslagen voor partijvorming aan de orde zijn, een tijd waarin politieke groeperingen bereid zeggen te zijn zich op te heffen, een belangrijke vraag. Liberalen, zo merken sommigen hunner op, vind je overal, in alle partijen. Het bestaan van een authentieke liberale partij wordt door hen ontkend. In hun alomvertgenwoordigheid zijn de liberalen ongrijpbaar, maar voor de volledigheid worden ze wel als politieke soort genoteerd.

De theorie

Deze theorie van de in "gastpartijen" ondergebrachte, niettemin soortelijk bijeenhorende verstrooiden zou ik pan-liberalistisch willen noemen. Voor de soortgenoten wordt gezocht naar een eigen klare identiteit: een herkenbaar samenstel van mensen, dingen en gevoelens waarmee zij zich kunnen vereenzelvigen. Want wat heb je aan een geloof zonder tempel, zonder teksten, zonder priesters? In dit proces van bewustwording als groep behoort men zeer veel te getuigen. Enerzijds om zichzelf te bewijzen, anderzijds om door anderen overtuigd te worden. Zij die niet het hart op de tong dragen, lopen met hun ziel onder de arm.

Wat, zo vragen we ons af, zegt "liberaal" als ondubbelzinnig staatkundig streven? In objectieve zin niets; het is een zeer betrekkelijk begrip. Daarom hebben stellige predikers altijd ongelijk, dat wil zeggen ze kunnen hun gelijk niet bewijzen. Liberaal is mijns inziens een gezindheid, een geesteshouding. Niet meer, niet minder. Het is heel nuttig en nodig voor de praktische politiek van die gezindheid te getuigen in een beginselprogramma, dat in bepaalde gevallen tijdelijk het laatste woord kan bevatten, maar ten diepste is het de gezindheid die verwantschap doet voelen.

Binnen een politiek verband kan men over concrete oplossingen eventueel hartgrondig van mening verschillen, tegenover de aan de orde zijnde vraagstukken dient evenwel een zekere gemeenschappelijke houding te bestaan. Progressieven en conservatieven leven met hun gedachten in een andere wereld, wat tot op zekere hoogte ook voor jong en oud geldt. Kijkt men in een partij verschillend tegen de problemen aan, voelt men ze anders, dan is het volstreekte minimum aan gemeenschappelijkheid niet aanwezig en is het verband illusoir, heeft het geen identiteit.

Oorspronkelijkheid

De identiteitszoekers menen meestal dat het liberalisme progressief moet zijn en sociaal-radicaal. Ik huldig niet de pan-liberalistische opvatting, omdat ik geloof dat de liberalen in ons land vooralsnog een goed verband in de VVD aantreffen, waar althans in beginsel, ruimte is voor rationele, ondogmatische denkers. Wel deel ik de opvatting der zoekenden dat het liberalisme als stroming per definitie hervormingsgezind, dus voortuitstrevend en doorgaans radicaal is. Liberalen moeten werken aan de maatschappelijke vooruitgang, aan de ontwikkeling van de wereldgemeenschap. Hun aldus gekenmerkte identiteit verschaft de liberalen hun oorspronkelijkheid.

Het valt nu op dat oorspronkelijkheid niet steeds de sterkste kant is van de pan-liberalisten. Wanneer een zich progressief liberaal noemend iemand staat te verkondigen dat liberalen voorstander van de werknemerscommissarissen en werknemersdirecteur moeten zijn, en dat zij wat aan de scheve inkomens- en vermogensverdeling moeten doen, dan gebruiken zij leuzen die vooral in marxistisch milieu in trek waren en nu nog door een dogmatische achterhoede in leven worden gehouden. De maatschappelijke ontwikkeling heeft deze uitroepen immers goeddeels achterhaald en andere problemen meegebracht.

Door zo te spreken doet men van een gezindheid blijken die sterk verschilt van die welke overwegend heerst in het moderne liberale milieu, waar geen behoefte bestaat aan "afdankertjes" en waar wel oorspronkelijkheid wordt nagestreefd. De zich noemende progressieven identificeren zich met een gezindheid die in voorbije tijden inderdaad vooruitstrevend was, zij het dat enig groepsbelang (arbeidersemancipatie) er niet aan ontbrak. De Democraten '66 hebben onze tijd beter begrepen: de functionering van de democratie en de internationale welvaartsverdeling zijn de meest urgente politieke onderwerpen.

Nieuwe dimensies

Politiek Nederland, heel lang druk met de eigen groepsbelangen, nadert het stadium der volwassenheid en tracht de tekorten van de overvloedige Westerse maatschappij te zien in verhouding tot de vele en veelsoortige problemen van de wereldmaatschappij-in-wording. De oplossing van de huidige vraagstukken vraagt samenwerking tussen de politieke gezindten, waardoor het denken in nieuwe dimensies moet worden geleerd en waarin de liberalen voorop willen gaan. Aan deze gezindheid herkent men de ware liberalen. Aan "vooruitstrevende" achteraanlopers heeft de wereld niets. Zij staan haar ontwikkeling zelfs in de weg en kunnen daarom onmogelijk tevens liberaal zijn.

W. van Amerongen (32 jaar)

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 82-84

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

DISTRICTSDAG

NOORD-HOLLAND

30 SEPTEMBER

Aanvang: 11 uur

Plaats: Brakke Grond, Nes, AMSTERDAM

Voor betere en gezondere oogst:

**AA-BESTRIJDINGSMIDDELEN en ORIGINELE ZAAIZADEN
WIERSUM GRONINGEN**

F. ONNES & ZOON
WUNHANDEL · GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn

SMIT KINDERDIJK
SCHEEPSBOUW SINDS 1687

BOELE's

Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.

BOLNES

FIGEE - VLAARDINGEN N.V.

SCHEEPSBOUW
SCHEEPSREPARATIE
MOTORENREPARATIE

STAALBOUW
APPARATENBOUW
TANKS
PIJPLEIDINGEN
WATERZUIVERINGSAPP.

Isolatie- en
Plaatwerkbedrijf
„ROTAMISOL”

Uitvoerders van warmte-, koude- en geluidsisolatie

Kantoor: IPELO 15, ROTTERDAM - Telefoon 175507

Vuurvaste stenen in alle soorten
„MOLISOL” moler isolatiestenen
Vuurvaste isolatiestenen
Zuurvaste stenen
„PRODORITE” chemisch besten-
dige produkten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 6744 - (1820)

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

N.V. Aannemersbedrijf

Kortenaerstraat 3

v/h J. STAM

ZWIJNDRECHT

Tel. 01850 - 5839

WONINGBOUW

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 291511; na 17,00 uur:

264404, 270341 en (0 1897) 3137

en Machinefabriek

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en
buitenland. als U op een goed
ochtendblad geabonneerd bent.
Terwijl U slaapt, stroomt nieuws
binnen uit het gehele land en uit
alle delen der wereld. Het Alge-
meen Dagblad wordt 's nachts ge-
drukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten
(o.a. New York)
- belangwekkende advertentie-
pagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- tekenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

**vloeibare zuurstof
vloeibare stikstof
machine-fabriek**

HOEK

N.V. W.A. HOEK'S MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK HAVENSTR.19 SCHIEDAM TEL: 010-269061

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73